

2. jul 2020. godine

ASNS pisao Brnabić: Oboleo veći broj radnika Zastava oružja

Zbog obolevanja većeg broja radnika fabrike "Zastava oružje", kao i alarmantnog stanja u Beogradu, Novom Pazaru, Kragujevcu, Vranju, Leskovcu... Asocijacija slobodnih i nezavisnih sindikata zahteva od Vlade Srbije da se, bez odlaganja, uvedu nove, ozbiljne mere koje bi bile obavezujuće za sve poslodavce, sa predviđenim rigoroznim sankcijama za one koji ih se ne pridržavaju. Ovo, između ostalog, stoji u pismu koje je ASNS uputio predsednici Vlade, Ani Brnabić.

ASNS traži da se hitno uvedu dodatne mere za sprečavanje daljeg širenja epidemije Covid 19. I to: hitno donošenje obavezujućeg pravnog akta o načinu organizovanja rada i poslova u uslovima epidemije za sve poslodavce, sa rigoroznim sankcijama za one koji se ne pridržavaju propisanih mera, besplatnu podelu maski za višekratnu upotrebu građanima koji nemaju sredstava da ih kupe, subvencionisanje cene maski sa višim nivoom zaštite s obzirom da je njihova upotreba, zbog nedopustivo visoke cene, postala privilegija bogatog dela društva.

Sindikata zahteva i hitno rešavanje problema dodatne zaduženosti građana posle prestanka moratorijuma na otplatu kredita sa posebnim merama za radnike koji ostaju bez posla, zabranu svih javnih okupljanja na zatvorenom prostoru više od 10 ljudi, zabranu rada svih ugostiteljskih objekata posle 20 časova, kao i strogu kontrolu i zakonske sankcije za sve koji se ne pridržavaju propisanih mera i uputstava.

U svom pismu ASNS se osvrnuo i na rad Kriznog štaba zahtevajući "potpunu transparentnost, blagovremeno i istinito obaveštavanje javnosti o stanju i posledicama epidemije od strane Vlade RS i Kriznog štaba". Traži se i "usaglašeno delovanje i istupanje članova Kriznog štaba, posebno epidemiološkog dela, sa pojedinačnom odgovornošću za svaku javno izgovorenu reč".

"ASNS smatra da je neodgovorno ponašanje građana uzrokovano neprimerenim dopuštanjem javnih okupljanja, pre svega na sportskim događajima i koncertima, slavljinama svih vrsta, predizbornim okupljanjima i slavljinama, odsustvom svake kontrole i ono malo zaštitnih mera od strane državnih organa, a posebno negativnim primerom koji su davali ministri i funkcioneri svojim

redovnim pojavljivanjem u javnosti bez maski i fizičke distance”, navodi se u zahtevu ovog sindikata.

Sindikata upozorava da nije vreme za politizaciju bilo koje vrste.

“A, posebno Vlada RS i Krizni štab ne smeju da podlegnu uticaju i pritisku raznih lobija i kratkovidim parcijalnim interesima bilo kog društvenog miljea, već da je Vlada RS dužna da štiti i zaštiti opšte interese građana i radnika i obezbedi i spreči, svim sredstvima kojima raspolaže, dalje širenje epidemije koje preta da ugrozi elementarno funkcionisanje društva”, ističe u pismu premijerki Asocijacija slobodnih i nezavisnih sindikata.

BETA /N1/ DANAS

ASNS traži od Vlade hitno uvođenje mera za sprečavanje širenja koronavirusa

Asocijacija slobodnih i nezavisnih sindikata Srbije zatražila je od Vlade uvođenje hitnih mera da bi se sprečilo širenje epidemije koronavirusa.

Taj sindikat je u dopisu premijerki Ani Brnabić naveo da ih članovi svakodnevno obaveštavaju da je sve više obolelih građana i da je epidemija "ušla" u veliki broj fabrika i ustanova.

Navedeno je da je poslednja dva dana oboleo veći broj radnika fabrike Zastava oružje, kao i da je "alarmantna situacija" u Beogradu, Novom Pazaru, Kragujevcu, Vranju, Leskovcu...

Zatraženo je donošenje obavezujućih propisa o načinu organizovanju rada za sve poslodavce i strogo kažnjavanje onih koji krše propise, kao i zabrana rada svih ugostiteljskih objekata posle 20 časova i okupljanje više od deset ljudi u zatvorenom prostoru.

Takođe je predloženo da se besplatno podele maske za višekratnu upotrebu građanima koji nemaju novac da ih kupe, a da država subvencionise kupovinu maski sa višim nivoom zaštite.

ASNS smatra da država treba da hitno reši problem zaduženosti građana posle prestanka moratorijuma na otplatu kredita i da utvrdi posebne mere za radnike koji ostaju bez posla usled krize izazvane pandemijom.

Po oceni te asocijacije sindikata, potrebno je da javnost o stanju i posledicama pandemije dobija blagovremene i istinite informacije Vlade Srbije i njenog Kriznog štaba.

ASNS od Vlade zahteva uvođenje hitnih mera da bi se sprečilo širenje epidemije korona virusa

Asocijacija slobodnih i nezavisnih sindikata Srbije (ASNS) uputila je dopis premijerki Ani Brnabić, zatraživši od Vlade uvođenje hitnih mera da bi se sprečilo širenje epidemije korona virusa.

Kako su naveli, članovi ih svakodnevno obavestavaju da je epidemije "ušla" u veliki broj fabrika i ustanova, te da je posebno alarmantna situacija u Beogradu, Novom Pazaru, Kragujevcu, Vranju, Leskovcu.

Zahtevaju donošenje obavezujućih propisa o načinu organizovanju rada za sve poslodavce i strogo kažnjavanje onih koji krše propise, kao i zabrana rada svih ugostiteljskih objekata posle 20 sati i okupljanje više od 10 ljudi u zatvorenom prostoru.

Predloženo je da se besplatno podele maske za višekratnu upotrebu građanima koji nemaju novac da ih kupe, kao i da država subvencionise kupovinu maski sa višim nivoom zaštite.

Navode i da bi država trebalo hitno reši problem zaduženosti građana posle prestanka moratorijuma na otplatu kredita i da utvrdi posebne mere za radnike koji ostaju bez posla usled krize izazvane pandemijom.

ASNS smatra da je neodgovorno ponašanje građana uzrokovano neprimerenim dopuštanjem javnih okupljanja, te dodaje da nije vreme za politizaciju bilo kakve vrste.

TANJUG / DNEVNIK

АСНС: Увести нове мере заштите у фабрике

Асоцијација слободних и независних синдиката (АСНС) обратила се премијерки Ани Брнабић са иницијативом да Владе Србије уведе нове мере заштите од ширења вируса корона у радним организацијама и компанијама.

АСНС се, у допису премијерки, позива на информације, засад, иначе, непотврђене, од својих чланова да је вирус поново ушао у поједине фабрике и установе, како тврде, у, на пример, Београду, Крагујевцу, Врању.

Такође сматрају да треба донети обавезујећи правни акт о начину организовања рада и послова у условима епидемије Ковид 19 за све послодавце, са ригорозним санкцијама за оне који се не придржавају прописаних мера.

АСНС сматра да треба решити и проблем додатне задужености грађана после престанка мораторијума на отплату кредита, са посебним мерама за раднике који остају без посла.

DA LI NAS PRAVA KRIZA ČEKA OD JESENI Šta posle trećeg minimalca? Može li se država izboriti i sa drugim udarom

U martu i aprilu, kada je cela privreda praktično stala preko noći, nekako se očekivalo da će oporavak krenuti u maju. U jednom momentu delovalo je čak da brzo napredujemo, da vraćamo poslove i rešavamo probleme. Samo dve nedelje kasnije, većina privrednika shvatila je, međutim, da će jun završiti sa lošijim rezultatom nego maj, i da ekonomija ponovo lagano staje.

Danas sve ide još sporije. Mnogo je firmi koje su ponovo počele radnike da vraćaju kući i sve ih je više sa zaposlenima koji su se razboleli, i u takvim okolnostima, a uzimajući u obzir da raste broj zaraženih, sve je prisutnije pitanje kretanja ekonomije u narednim mesecima. Pitanje - da li nas prava kriza čeka od jeseni, opravdanije je tim pre ako se uzme u obzir da državna direktna pomoć u vidu minimalca ističe 7. jula.

Sagovornici Blica, privrednici i ekonomisti, saglasni su da je paket ekonomskih mera države pomogao opstanku mnogih firmi. Istovremeno su zabrinuti za budućnost, tvrdeći da će privreda teško, bez dodatne pomoći, moći da "gura" dalje.

"Aktuelna kriza prouzrokovana je nemogućnošću da se radi. A prava ekonomska kriza je kada imate smanjenu tražnju, otkaze i manje plate, potom i manju kupovnu moć i recesiju. A ta recesiona spirala će se videti tek na jesen", objašnjava u razgovoru za "Blic Biznis" Nikola Altiparmakov, član Fiskalnog saveta Srbije.

Sindikalci pesimistični

Predsednica Asocijacije slobodnih i nezavisnih sindikata Srbije (ASNS) Ranka Savić kaže da je stanje u privredi, pre svega u privatnom sektoru, izuzetno alarmantno i da u prilog tome govore otpuštanja u firmama širom Srbije, koja su već prisutna.

Ona tvrdi da 300 do 400 ljudi dnevno ostaje bez posla.

"Uglavnom je reč o neprodužavanju ugovora na određeno vreme, jer nema segmenta u privredi u kojima nije smanjena proizvodnja, odnosno obim poslovanja", ističe sagovornica "Blic Biznisa" i napominje da ono što u sindikatu očekuju od septembra nije nimalo dobro.

"Sa drugim talasom je u Srbiji zavladao panika, ne samo među zaposlenima nego i među poslodavcima. Otkako sam u sindikatu nisam imala više slučajeva komuniciranja poslodavaca sa zaposlenima, odnosno neke vrste saradnje, gde poslodavci pokazuju svoju zabrinutost stanjem u kompanijama i fabrikama. Radnici to vide kao pripremu za nešto što može da se dogodi na jesen", smatra Ranka Savić.

On dodaje da privredni ciklus u Srbiji kasni za Evropom i da ćemo zato prave obrise krize, smanjenu tražnju i zarade, videti tek od jeseni.

Podseća i da je programom isplate minimalaca predviđeno da poslodavci ne otpuštaju radnike do kraja oktobra, ali i napominje da će svakako postojati pritisak, jer će poslodavci morati da isplaćuju plate, poreze i doprinose i u ovom periodu.

"Države u periodima recesione spirale imaju određene mere i ne treba imati nerealna očekivanja da se njima

može izbeći kriza. To može biti garantovanje kredita privatnicima, malim i srednjim preduzećima, zatim ciljane mere, možda subvencionisanje zapošljavanja novih i zadržavanja postojećih radnika... ", ocenjuje Altiparmakov i oprezno dodaje:

"Ali treba imati u vidu i ograničen budžetski prostor, pogotovo nakon prvog paketa mera čiji je cilj bio da zbog karantina mnoga preduzeća ne odu u stečaj. Sada bi racionalno bilo da država sačeka jesen, da se vidi kako će teći kriza, pa da se onda u budžetu za 2021. godinu daju neke projekcije i predvidi određena podrška", smatra Altiparmakov.

Naš sagovornik zaključuje da svakako treba biti oprezan i ne treba očekivati da će Srbija, ali i Evropa i ceo svet brzo izaći iz ove krize.

"Potrajaće sve to, a poznato je da izlazak iz krize uvek traje duže od ulaska u problem", smatra Nikola Altiparmakov.

"A delovalo je da brzo napredujemo"

Toplica Spasojević iz ITM Grupe kaže da privrednici nisu više onoliki optimisti kao što su bili negde u aprilu.

"U jednom momentu je delovalo kao da brzo napredujemo i rešavamo probleme. Mi smo u Srbiji bili možda i više optimistični od ostalih, jer nismo toliko integrisani sa drugim privredama, pa je zato i naš projektovani pad 3 do 3,5 odsto, dok Evropa ili SAD očekuju 6 do 9 odsto. Drugo, mi smo navikli na sve nedaće, pa smo smatrali da ćemo te probleme rešavati u hodu", kaže Spasojević za "Blic Biznis".

Ipak, prema njegovim rečima, repovi prvog talasa pandemije pokazuju, nažalost, da su najugroženiji sektori privrede ponovo ugroženi i da neće biti brzog oporavka kada je reč o turizmu, ugostiteljstvu, prevoznicima...

"Već neko vreme odlažemo sva putovanja i susrete sa partnerima, a plašim se da će i investicije o kojima smo razgovarali ostati za sledeću godinu. Mi nismo u tim ugroženim granama, nismo dosad otpustili nikoga i ne planiramo, a u razgovoru sa kolegama vidim da će se dobar deo privrede suzdržati od takvih poteza. Ipak, neminovno je da će, u ovakvim okolnostima, na jesen biti i otkaza", zaključuje Spasojević.

Naš sagovornik očekuje da će država sada selektivnim merama, za razliku od prvog paketa mera koji je bio namenjen svima, pomoći najugroženijima. Pre svega misli na odlaganje kredita, možda isplatu još nekog minimalca, odlaganje poreza i doprinosa za plate, i to pre svega hotelima, ugostiteljima i sličnim.

"Moj predlog vladi, kada je reč o narednim merama, je podrška domaćim investitorima i njihovim investicijama, jer je to ono što nam je nedostajalo i u prethodnom periodu. Imamo dosta stranih investitora, ali treba se okrenuti i domaćim, makar da nas neko "potapše po ramenu", da se ubrzaju procedure za dobijanje dozvola, a značajno bi pomogla i podrška Fonda za razvoj ili banaka. Takođe, država mora da se pojavi kao investitor u kritičnim situacijama, tako što će se javna preduzeća uključiti u javne radove ili komercijalne aktivnosti", smatra Toplica Spasojević.

"UMESTO BILO KAKVE ZARADE BIĆEMO U MINUSU" Voćari ogorčeni zbog NISKE OTKUPNE CENE, kilogram višanja samo 25 dinara

Umesto bilo kakve zarade, proizvođači višnje ove godine u Srbiji će biti u minusu! Početna otkupna cena je 25 dinara po kilogramu, za pet dinara niža nego lane, kada se višnja cenila duplo jeftinije nego 2018.

Na jugu Srbije berba višnje je počela, rod je po tvrdnjama proizvođača iznad proseka, ali na njihovu nesreću, zbog obilnih padavina uoči početka berbe plodovi su ispucali što je višnju automatski prebacilo u drugu klasu kvaliteta za koju otkupljivači nude samo 25 dinara po kilogramu.

- U našem kraju zbog obilnih padavina štete na plodovima su od 10 do čak 70 odsto. U dilemi smo šta uopšte raditi. Možemo da je beremo i predamo za 25 dinara, ali trošak berača je 20 dinara po kilogramu. Međutim, ne ostaje nam ni tih pet dinara zarade, jer su naša ulaganja i troškovi 10

dinara, tako da bi praktično bili u gubitku pet dinara po kilogramu. Za prvu klasu ponuđeno je 45 dinara, ali teško da će takve višnje uopšte i biti zbog štete nastale od kiše i grada. Čak i da je bude, otkupljivači i hladnjačari će reći da plodovi nemaju dovoljno šećera i ceniće je kao da je druga klasa - zabrinut je Aleksandar Stamenković iz leskovačkog sela Lipovica, čija se porodica višnjarstvom bavi pune četiri decenije.

Po njegovim rečima, ne pamti se da su na ovom području tolike količine višnje popucale na stablima, tako da je ova sezona zbog vremenskih prilika i otkupne cene – „katastrofa“.

Zbog niske otkupne cene već su protestovali proizvođači u Šumadiji, voćari iz Vinče i okolnih sela, koji su zaustavili saobraćaj na putu Topola-Rudnik.

- Ako ne protestujemo, za naš problem niko neće da čuje. Poslednjih 15 godina cena višnje stalno varira, dešavalo se da bude i 100 dinara za kilogram, posle čega ljudi krenu da podižu zasade, a cena se onda surva na sadašnjih 25 dinara. Pa toliko košta sama berba i ispada da moramo da doplatimo za ono što je naše - ispričali su višnjari iz ovog dela Šumadije.

I u zapadnoj Srbiji berba ovog voća se zahuktava, ali otkupljivači i hladnjačari još nisu istakli cenu. Goran Nikolić iz Osečine, koji očekuje rod od oko šest tona sa svojih 1.400 stabala, podseća da je lane uspeo da je preda "Podgorki" po ceni od 27,5 dinara, koliko je plaćana druga klasa.

- Ja sam posadio dosta višnje i to je baš skupa investicija, da živim samo od ove proizvodnje, to bi bila katastrofa. Ove godine je bilo malo grada pa će zbog toga višnja verovatno otići u drugu klasu. Beračima plaćamo 30 dinara, pa uz troškove rezidbe, obrade zemljišta i sredstava za zaštitu, realna cena bi trebala da bude od 60 do 70 dinara za kilogram - smatra Nikolić.

Kiše uticale na kvalitet

Što se tiče rodnosti, kako navode agronomi, višnja je u Srbiji u odnosu na druge koštičave vrste bila u najboljem stanju.

- Međutim, poslednje loše vremenske prilike i velika količina padavina svakako su uticale na kvalitet ploda. Ukoliko neko ima veće površine pod višnjom, a nema sopstvenu hladnjaču, on je prinuđen da sve količine preda. Kada se desi da je niska otkupna cena, kao sada, uz troškove za berače i nemanje mogućnosti prerade na gazdinstvu, tada nema zarade. U tome je, u odnosu na višnju, prednost suve šljive koja može stoji, rakija takođe - objašnjava Đorđe Sovilj iz Poljoprivredne stručne i savetodavne službe.

Nemačka **PODIŽE MINIMALAC** uprkos pandemiji

Minimalna plata radnika u Nemačkoj trebalo bi da se poveća za skoro 12 procenata i da sa sadašnjih 9,35 evra dostigne 10,45 evra po satu (11,74 dolara) do sredine 2022. godine, izveštava radio Dojče vele. Uprkos pandemiji Kovid-19, minimalna plata „ ne sme da zaostaje“ , izjavio je jedan od ministara u vladi.

Povećanje minimalca će biti sprovedeno u nekoliko faza, pri čemu će prvi skok biti početkom sledeće godine, na 9,50 evra po satu, zatim sredinom godine na 9,60 evra, nakon čega će uslediti porast početkom 2022. godine na 9,82 evra i konačno na 10,45 evra sredinom te godine.

Pregovori o povećanju minimalne zarade su bili delimično napeti, jer su se članovi u nadležnoj državnoj komisiji sukobili po pitanju iznosa povećanja, izjavio je šef te komisije Jan Zilijus.

Ipak, nakon produženja razgovora i otkazivanja konferencije za štampu u poslednjem trenutku, predstavnici poslodavaca i sindikata radnika postigli su jednoglasan dogovor po tom pitanju koji će u vidu preporuke proslediti vladi na usvajanje, navodi se u informaciji.

Nemački ministar rada Hubertus Hajl rekao je da će vlada sprovesti tu preporuku.

Nemačka je uvela minimalnu platu početkom 2015. godine, i tada je iznosila 8,50 evra po satu.

Sindikati RGZ-a pisali Vučiću: Reforma institucije se loše sprovodi, nema mera zaštite od epidemije

Sindikati Republičkog geodetskog zavoda (RGZ) danas su ukazali da se reforma te državne institucije ne sprovodi u skladu sa njenim trenutnim kapacitetima i resursima i da u nekoliko gradova u kojima je proglašena vanredna situacija zaposleni u katastrima rade bez ikakvih dodatnih mera zaštite i zaštitne opreme.

U pismu predsedniku Srbije Aleksandru Vučiću sindikati RGZ-a su naveli da ni posle 18 meseci ne mogu da dobiju izveštaj na šta je potrošeno više od 35 milona evra kredita Svetske banke koji je okončan.

Dodaje se da se novim zaduživanjem od 24 milona evra prethodni projekat nastavlja, što, kako tvrde sindikati, pokazuje da uložena sredstva nisu dovela do ostvarenja ciljeva projekta „Upravljanja zemljišnom administracijom“.

„Slučajnost je da su neke firme koje sprovode digitalizaciju RGZ-a u rodbinskim vezama sa predstavnicima Vlade Srbije, ili možda nije“, naveli su Jedinствена organizacija sindikata, Sindikat „Nezavisnost“ i Sindikat zaposlenih RGZ-a ASNS.

Istaknuto je i da „famozni e-šalter kao i izdavanje listova nepokretnosti preko javnih beležnika i drugih profesionalnih korisnika neće dati realne efekte“.

„Same procedure u RGZ-u su nepotrebno iskomplikovane, tako da je nemoguće obezbediti dnevnu ažurnost katastra i svi koji to tvrde svesno obmanjuju javnost“, ističe se u pismu Vučiću.

Sindikati RGZ-a tvrde da među zaposlenima u katastru u Novom Pazaru i drugim mestima ima zaraženih korona virusom, a da nije organizovan karantin i rad od kuće za rizične grupe zaposlenih.

NIN: Direktor VBA odobravao ispred banke kredite Krušiku

U Tužilaštvu za organizovani kriminal rekli su za nedeljnik NIN da su usmeno komunicirali sa predstavnicima VBA i BIA i da je zbog pandemije došlo do zastoja, a da očekuju da će u narednih desetak dana dobiti izveštaje na njihov zahtev poslat pre sedam meseci da se ispita poslovanje Krušika sa privatnim preuzećima, piše u ovom broju ovog nedeljnika.

NIN piše da je teško očekivati da će VBA i BIA, uzimajući u obzir da su čelni ljudi dovedeni po partijskoj liniji, sprovesti nepristrasnu istragu da li je Krušik po povlašćenim cenama svoje proizvode prodavao privatnim preduzećima GIM, koje zastupa otac ministra policije Branko Stefanović, Internešnal golden grupi iz Ujedinjenih Arapskih Emirata i firmama Slobodana Tešića, finansijera SNS-a.

NIN otkriva da je „direktor VBA Đuro Jovanić bio i predsednik Upravnog odbora Srpske banke, koja je Krušiku odobravalala kredite dok su mu privatni trgovci oružjem dugovali novac“.

„On je od septembra 2018. direktor VBA, a do maja 2019. bio je i predsednik Upravnog odbora Srpske banke, zadužen baš za podršku poslovima vezanim za trgovinu naoružanjem i vojnom opremom. Tako ispada da bi neko ko je bio predsednik UO Srpske banke, koja je dala kredit Krušiku, sada kao šef VBA trebalo da ispita njeno poslovanje“, navodi ovaj nedeljnik.

NIN navodi i da je Jovanić bio 2012. godine ađutant Aleksandru Vučiću u vreme kada je sadašnji predsednik Srbije bio ministar odbrane.

Krušiku je, naime, 27. novembra 2018, Srpska banka pozajmila dva miliona evra, a za taj kredit je valjevska fabrika morala da založi brojne nepokretnosti, što se vidi iz zapisnika sa sednice Nadzornog odbora Krušika, u koje je NIN imao uvid.

Kako dalje ističe list, pre novog kredita Nadzorni odbor Krušika je 12. marta 2018, deset dana nakon što je istekao rok da Srpskoj banci (u kojoj je predsednik UO bio Jovanić) vrati poslednju ratu kredita od 449.966 evra, ovlastio tadašnjeg direktora Mladena Petkovića da zatraži da se taj rok produži do 31. maja, jer valjevska fabrika na računu nije imala dovoljno novca.

U zapisniku sa te sednice, kako piše NIN, navodi se i da poslednja rata nije izmirena jer Krušik nije naplatio potraživanja od svojih dužnika, a među njima bila su i povlašćena privatna preduzeća.

NIN navodi i da je BIA koja sada ispituje poslovanje valjevske firme, dobila od Krušika dve donacije 2018. godine, neposredno pre nego što se ta fabrika ponovo zadužila kod Srpske banke.

Mnogi poslodavci razmišljaju o otpuštanjima: Korona preti i virusom otkaza

Neizvesna sudbina zaposlenih po isteku državne zaštite od otkaza

RADNO mesto je formalno garantovano narednih nekoliko meseci za 90 odsto radnika u 232.000 preduzeća. Država će prvih dana jula za 1.055.000 zaposlenih uplatiti i treći minimalac, a gazde neće smeti da otpuste više od deset odsto njih ni naredna tri meseca. Status će im biti neizvestan već narednog dana.

Na samom početku epidemije, čak polovina poslodavaca u Srbiji je strepela da će otpuštanja biti neizbežna. Očekivanja su se popravila sa naznakom njenog kraja. Dok se suočavamo sa novim uzletom zaraze, dobar deo privrede, umesto vraćanja na stare staze, nastavlja da upisuje pad prihoda i drastičan pad tražnje. A to će uticati na sudbinu njihovih radnika.

- Među registrovanim zaposlenima i dalje nema poremećaja, ali je očigledno da će biti i

dalje napeto i izazovno - kaže ekonomista Ivan Nikolić. - Virus ne slabi, što usporava oživljavanje privrede. Sada je pitanje da li će država posegnuti za dodatnim merama. Kada su prve krojene, plan je bio da se aktivnost normalizuje u julu i avgustu i vrati na nivo od pre krize. Neće biti tako. Nama bitne države se sporo oporavljaju, tako da će kriza još trajati. Moguće je da će to imati posledice na tržište rada. Videćemo.

INDUSTRIJA U PADU INDUSTRIJSKA proizvodnja u Srbiji je u maju pala za 9,3 odsto u odnosu na maj prošle godine, dok je u odnosu na prošlogodišnji prosek manja za 8,8 odsto. Kada se poredi sa aprilom, učinak u maju bio je 10,1 odsto bolji. Posmatrano po sektorima, u odnosu na maj 2019. godine, u sektoru rudarstvo ostvaren je pad od 3,9 odsto. U prerađivačkoj industriji ostvaren je pad od 9,3 odsto, a u sektoru snabdevanje električnom energijom, gasom, parom i klimatizacija, ostvaren je pad od 11,5 odsto.

Međunarodna organizacija rada nedavno je upozorila da je zbog virusa korona ugroženo svako drugo radno mesto na planeti. Takva predviđanja imali su i domaći privrednici na početku epidemije. Istraživanje Američke privredne komore iz maja pokazuje više optimizma - 71 odsto ispitanika je očekivao da zadrži isti broj zaposlenih do kraja godine. U tom momentu otpuštanje je planiralo 15 odsto, a 14 odsto - dodatno zapošljavanje. U međuvremenu, virus ne silazi sa scene.

- Nadali smo se da trčimo na kratke staze, a sada trčimo srednje, ako ne i duge - kaže Nebojša Atancković, počasni predsednik Unije poslodavaca. - Radno mesto je osigurano tri meseca za one kojima je isplaćen minimalac, ali je dalja sudbina neizvesna. Ta podrška je data svima koji su je tražili. I onima kojima je bila neophodna i onima koji su mogli da prežive i bez nje. Vlada bi trebalo da se potrudi i izdvoji kompanije - izuzetke kojima je pomoć neophodna.

Vreme je za nove mere pomoći – da li Vlada ima para

Bliži se isplata poslednjeg, trećeg minimalca kojim država pomaže privredu posrnulu pod teretom korona krize. Postavlja se pitanje - šta posle toga, s obzirom da su privrednici tek započeli oporavak koji će za pojedine od njih izuzetno dugo trajati.

Ugostiteljstvo i turizam su i u Srbiji, kao i u drugim zemljama, pretrpeli najveći udar i čini se da bez dodatne pomoći teško mogu da izađu “na zelenu granu”. S druge strane, država zdušno pomaže pojedine koji ni do sada nisu bili profitabilni.

Sada je vreme za neku vrstu targetiranih mera, da sredstva idu prema industrijama koje su najviše pogođene, a ne prema onima koje su relativno lako prošli kroz ovu krizu, smatra ekonomista Mihailo Gajić, direktor istraživačke

jedinice organizacije “Libek”.

“Kada pogledamo podatke iz aprila i maja, iako je došlo do pada izvoza i industrijske proizvodnje, vidi se iz statistike da to nije pogodilo sa preduzeća u istom nivou. Takođe postavlja se pitanje da li je neophodno da država pomaže neka preduzeća koja ni pre nisu imala dobar biznis model”, ističe Gajić.

Kao primer navodi “Er Srbiju”.

“Er Srbija je kompanija koja nijednu godinu svog postojanja sa strateškim partnerom nije mogla da iskaže profit u knjigama bez državnih subvencija. Pomagati takvu kompaniju, što je država već najavila, očigledno je bacanje para u bunar. Jer, kompanija ni kasnije, kad se stanje vrati u normalu neće generisati profit odakle će se ta sredstva moći otplatiti”, navodi Mihailo Gajić.

Ko razmišlja da zatvori preduzeće

Unija poslodavaca Srbije sprovela je istraživanje uz tehničku podršku Međunarodne organizacije rada (MOR) i u partnerstvu sa Evropskom bankom za obnovu i razvoj. Istraživanje je organizovano od 7. do 30. aprila 2020. godine i obuhvatilo je 462 preduzeća, od čega je njih 400 u potpunosti popunilo upitnik.

Najmanju otpornost na novonastalu situaciju zbog koronavirusa, prema dobijenim rezultatima, pokazala su preduzeća do 10 zaposlenih, odnosno preduzeća u hotelijerstvu i ugostiteljstvu, transportu, prometu nekretnina i u tekstilnoj industriji.

“Prema iskazima datim u upitniku, nešto manje od trećine preduzeća u Srbiji oporaviće se od krize u roku od mesec dana, dok poslodavci retko razmatraju privremeno ili trajno zatvaranje. Pored toga, trećini preduzeća (i nešto više), biće potrebno od jedan do tri meseca za oporavak, dok će se trećina oporaviti za tri do šest meseci”, pokazuje istraživanje Unije poslodavaca.

Ipak, najteži udar pretrpeo je sektor ugostiteljstva.

“Razlog je što je većini preduzeća u ovoj oblasti bilo zabranjeno da radi skoro mesec i po dana (od 22. marta do 1. maja), što je dovelo do potpunog nestanka potražnje i samim tim ozbiljnih problema sa prilivom. Zbog toga 17 odsto ovih poslodavaca razmatra da zatvori preduzeće, verovatno zbog nagomilanih dugova i opšteg osećaja da je oporavak turističkog sektora neizvestan, kao i da će biti poprilično spor”, ukazuje Unija poslodavaca.

Za sada – nema nikakvih najava iz Vlade o novim ekonomskim merama.

Kako pomoći najugroženije

“Smatram da bi trebalo razmišljati o sektorskim merama koje bi mogle da pomognu neku određenu industrijsku granu, a ne sve podjednako, jer onda novac ide i onima kojima treba onima kojima ne treba. To su ugostiteljstvo i turizam pre svega, ali i neki sektori prerađivačke industrije kojima je onemogućen izvoz upravo zbog problema sa koronavirusom – došlo je do prekida lanaca snabdevanja”, objašnjava Mihailo Gajić.

Jedna od mera, predlaže naš sagovornik, može biti takođe nastavak odlaganja isplate poreza i doprinosa u narednoj godini, a ne davanje direktno keša na ruke, zato što država baš nema puno mogućnosti da daje isplate u ovom trenutku.

“Država se zadužuje da bi mogla da isplaćuje i ovaj program pomoći koji već polako sada prolazi. S obzirom da je naš javni dug već relativno visok, ove godine se očekuje da će budžetski deficit zbog tih mera podrške privredi biti devet odsto BDP, što je nečuveno visoko, mada je u skladu sa drugim zemljama u Evropi zbog ove situacije”, navodi Mihailo Gajić.

Privreda će da umre ako bude novog zatvaranja

“Mislim da naša vlada gleda da sve uradi osim toga, zato što su videli koji su problemi – u aprilu je bio pad industrijske proizvodnje od 16 odsto, u prerađivačkoj industriji gotovo 20 odsto u aprilu u odnosu na isti mesec prošle godine, pad izvoza 20 odsto... Mislim da su shvatili da će privreda da umre ako budu ponovo uveli slične mere kao što su bile tokom vanrednog stanja. Mislim da će ići do krajnjih granica da do toga ne dođe. Možda će uvoditi neka druga ograničenja, ali ne onakva kakva su bila za vreme vanrednog stanja”, kaže Mihailo Gajić.

Prema sprovedenom upitniku u istraživanju Unije poslodavaca Srbije, devet odsto preduzeća već je otpustilo određeni broj zaposlenih. Oko osam odsto njih planira da to učini u sledećem kvartalu. Oko 57 procenata planiranih otpuštanja će ostati u okvirima 10 odsto ukupnog broja zaposlenih kako zahteva kriterijum za državnu pomoć. Pa ipak, 16 odsto ovih preduzeća će otpustiti skoro trećinu zaposlenih, dok će nešto više od četvrtine otpustiti od 11 do 30 procenata.

“Istraživanje je pokazalo da su preduzeća u većini pozdravila mere koje je preduzela Vlada Srbije, ali i da imaju određene primedbe. Privrednici smatraju da bi u ovom trenutku trebalo ojačati likvidnost preduzeća, potrebno je odložiti naplatu PDV-a i ukloniti uska grla kao što su prevoz

radnika na posao, ili procedure sa izvoz i uvoz robe”, rekao je Srđan Drobnjaković, direktor Unije poslodavaca Srbije.

Rast javnog duga poskupljuje zaduživanje

Za prvu “turu” mera država je izdvojila 5,1 milijardu evra, odnosno 11 odsto BDP.

Analiza koju je za portal Talas.rs , s početka aprila uradio sagovornik Nova.rs Mihailo Gajić, pokazuje da prvi paket mera “u sebi sadrži mnogo manje državnog novca nego što bismo to na prvi pogled pretpostavili”.

Mere obuhvataju: direktna plaćanja preduzećima za plate zaposlenih, u visini minimalne zarade (mikro i mala preduzeća i preduzetnici) ili 1,5 minimalne zarade (velika preduzeća) u toku tri meseca (oko milijardu evra); odlaganje plaćanja poreza na zarade i doprinosa za zaposlene tokom 3 meseca, te plaćanja akontacije za porez na dobit (oko 1,4 milijarde evra); kredite za likvidnost privredi preko komercijalnih banaka u iznosu od 2 milijarde evra, i kredite u iznosu od 200 miliona evra preko državnog Foda za razvoj (ukupno 2,2 milijarde evra). Zatim – direktna davanja građanima od 100 evra svakoj punoletnoj osobi (oko 600 miliona evra).

Iz ovoga je očigledno da , iako je zbir 5,1 milijardi evra – nije sav ovaj novac državni, niti država sve ove troškove preuzima na sebe u potpunosti.

Zaduživanje države kako bi sprovela mere povećava udeo javnog duga u bruto domaćem proizvodu.

Kako ukazuje Mihailo Gajić, do kraja godine doći ćemo na granicu od 60 odsto BDP koja se spominje kao neko sigurno utočište.

“Javni dug iznad toga može da predstavlja ozbiljan problem po javne finansije. Postavlja se pitanje ko bi nam onda pozajmio novac i po kojoj kamati- kamatne stope na naše hartije od vrednosti već rastu i značajno su više nego kod zemalja u regionu”, upozorava Gajić.

Zemlje u okruženju su ipak članice EU, očekuju veliku pomoć iz Brisela koja je delimično već dogovorena. Sada, kako kaže, treba da se usvoji novi paket vezan za korona obveznice za koje bi zapravo izdavala i za njih garantovaa EU, a ne pojedinačna zemlja članica.

“Kad mi nismo pod tim kišobranom mnogo je rizičnije davati novac nama nego Rumuniji, Hrvatskoj, Bugarskoj i drugim zemljama u okruženju, pa je i kamatna stopa zato viša” , navodi Gajić, dodajući da sve zavisi kakva će biti privredna situacija – ako privredna aktivnost padne samo 3 odsto, što je optimističan scenario, onda privredna pomoć možda neće biti neophodna ili je dovoljno da bude mala i ograničena.

Nove projekcije MMF još pesimističnije od prethodnih

“Očekuje se da privredni pad u Evropi bude dva procentna poena dublji nego što je bilo očekivano – to se pre svega odnosi na zemlje Zapadne Evrope i pitanje je kako će se sve to odraziti na Srbiju, pošto za nas kao i za sveliki broj drugih zemalja nisu revidirani podaci. Ako to pogodi naše trgovinske partnerere i oni uđu u dublju recesiju nego što je bilo očekivano, onda će to uticati i na izvoz iz Srbije i pad ekonomske aktivnosti kod nas”, upozorava Mihailo Gajić, da jući da će verovatno recesija kod nas biti nešto dublja nego što se očekuje.

Džabe su čekali u redovima – potvrde za firme nabavljaće APR

Direktori i pravnici preduzeća više neće morati da stoje u redu pred Palatom pravde kako bi dobili uverenje da njihova firma nije osuđivana. Ovu potvrdu, neophodnu za svaku firmu koja želi da učestvuje u javnim nabavkama u Srbiji, od ponedeljka 6. jula pribavljaće Agencija za privredne registre - po službenoj dužnosti.

Da bi mogle da učestvuju u javnim nabavkama, firme moraju da budu upisane u Registar ponuđača, koji vodi Agencija za privredne registre APR. U njega je, inače, upisano 12.875 preduzeća. I sva su morala do 1. jula da dostave APR-u uverenje da nisu osuđivane za krivična dela iz oblasti privrede inače bi se brisala iz ovog registra.

Sada je taj rok praktično ukinut, a APR će dobiti mogućnost da od 6. jula neophodna dokumenta pribavlja po službenoj dužnosti.

“Od ponedeljka, 6. jula 2020. godine, sva dokumentacija propisana Zakonom o javnim nabavkama, koja je potrebna za dokazivanje nepostojanja osnova za isključenje iz postupka javne nabavke pribavljaće se po službenoj dužnosti”, ističu u APR.

To, praktično, znači da nijedna firma koja ovu zakonsku obavezu nije ispunila po prethodno propisanim rokovima – do 1. jula, nije, niti će biti brisana iz Registra ponuđača.

Ubuduće će prijava za ovaj registar podrazumevati samo uplatu propisane naknade i podnošenje registracione prijave APR-u.

“Za upis u Registar ponuđača ili dobijanje potvrde o nepostojanju osnova za isključenje iz postupka javne nabavke, preduzećima i preduzetnicima biće potrebno samo da dostave odgovarajuću registracionu prijavu, odnosno zahtev i dokaz o uplati propisane naknade za postupak registracije”, objašnjavaju u Agenciji.

Podsetimo, kako je Nova.rs već objavila, gužve pred Palatom pravde u Beogradu stvorile su se poslednje nedelje juna – kako se primicao istek prvobitno određenog roka.

Ljudi su dolazili iz drugih gradova, čekali satima u redu, dok je u Palatu, zbog korona-mera, moglo istovremeno da uđe samo dvoje građana.

Ispostavlja se da su – džabe čekali.

“Svi koraci u maksimalnom uprošćavanju ove administrativne procedure su usaglašeni između Agencije za privredne registre, Ministarstva finansija, Kancelarije za javne nabavke, Poreske uprave, Kancelarije za IT i eUpravu i Ministarstva pravde, tako da će se u roku od 5 radnih dana

sva potrebna dokumenta, koja su ranije građani prikupljali u papiru, pribavljati elektronskim putem i to po službenoj dužnosti”, kažu za Nova.rs u Kancelariji za IT i eUpravu.

Mićović: Akcize na gorivo veće za oko dinar

Akcize na gorivo od danas su veće za otprilike dinar po litru, a tržište će pokazati da li će i koliko svaka od naftnih kompanija povećati cenu, kaže generalni sekretar Udruženja naftnih kompanija Tomislav Mićović.

Mićović je za Tanjug rekao da je ono što je sasvim sigurno to je da proizvođači i uvoznici nafte i derivata nafte na današnji dan moraju u državni budžet da uplaćuju oko dinar i 30 para više, s obzirom da se obračunava i PDV, nego što je to bilo do juče.

“Trošak stavljanja goriva na tržište za naftne kompanije će biti veći, a da li će i u kojoj meri svaka od naftnih kompanija povećati najpre svoju veleprodajnu i maloprodajnu cenu to svako određuje sam na tržištu”, navodi Mićović.

Objašnjava da su od danas iznosi akcize usklađeni sa rastom potrošačkih cena u prethodnoj godini, te da je to usklađivanje koje se obično sprovodi početkom godine, ovoga puta sprovedeno početkom jula.

Kaže da na cenu goriva na srpskom tržištu ne utiče jedino akciza, nego mnogo parametara.

Nekad se, dodaje, dešavalo da neki drugi parametar utiče na to da ne dođe do povećanja cene ili čak da u sinergiji više parametara

povećanje bude veće.

“U pitanju je tržište, tržište će samo pokazati, a ono što je izvesno, stavljanje goriva na tržište od danas je sukuplje za oko dinar i 30 para”, dodaje Mićović.

Podsetio je da je od 20. januara do kraja maja ove godine cena benzina u Srbiji bila niža za 27 dinara, a evrodizela za oko 33 dinara.

“To je jedan od najbržih padova cene koje smo zabeležili u poslednji 10-15 godina. Podsetiću da smo januara benzin na pumpama mogli da kupimo za 149 ili 150 dinara, a danas negde oko 125 dinara. Još uvek možemo reći da smo u zoni dosta nižih i niskih cenama goriva”, navodi Mićović.

Akciza na benzin od danas je 57,10 dinara po litru, na evrodizel 58,72 dinara, a na tečni naftni gas 44,59 dinara po kilogramu.

Za biogorivo i biotečnosti akcize će biti 57,37 dinara, a za ostale derivate nafte 68,45 dinara po kilogramu.